

VERSLAG VAN DE TREK OVER ZEE IN DE PERIODE 1 AUG - 15 NOV.

De nazomer en de herfst zijn voor de meeste vogelliefhebbers geliefde tijden om er op uit te gaan. De aantallen vogels zijn immers in deze tijd van het jaar veruit het grootst. De vogelscharen die ons in het najaar passeren, bestaan voor een groot deel uit jonge vogels. Bij sommige soorten is het aandeel van de juveniele dieren zelfs meer dan in de herfst. De trek en het winterseizoen veroorzaken juist onder deze eerste jaars vogels de zwaarste verliezen, waardoor wij in het voorjaar in verhouding veel meer volwassen vogels zien terugtrekken.

Vanaf de duinen maar nog het meest vanaf de strandpost van de Z.V.N. werd weer menig uurtje aan het waarnemen boven zee besteed. De waarnemingen die in dit verslagje werden verwerkt, zijn verzameld door: E.Aartse, W.v.d.Niet, W.Baalbergen, A.Cramer, L.van Duyn, H.Verkaide, M.Wiersema, E.van Hall, A.Ruigrok, R.de Mooij en ondergetekende.

Verdeling van het aantal
Waarnemingsuren

periode	Aantal
1-10 augustus	16
11-20 augustus	18
21-31 augustus	19
1-10 september	14
11-20 september	26
21-30 september	11
1-10 oktober	40
11-20 oktober	14
21-31 oktober	10
1-10 november	19
	<u>188</u>

Het weer

Het afgelopen najaar kenmerkte zich door het ontbreken van stormen. Slechts enkele keren wakkerde de wind aan tot stormachtig, maar een echte storm bleef dit jaar uit. Opvallend was verder dat de zuidenwinden in grote delen van dit najaar de overhand hadden. De passage van randstoringen werd meestal ingezet met een z.o. wind. Alleen op 10 september draaide de wind verder naar het n.w. en nam daarbij nog in kracht toe. Zulke situaties leveren doorgaans leuke waarnemingen op.

Duikers en Futen

Op 13 september werd de eerste duiker gezien. In september en verder ook in oktober werden deze vogels nauwelijks gezien. Pas op 31 oktober werden de eerste groepjes duikers gezien. Dit zette zich voort in begin november toen zelfs een groep van 22 ex. werd genoteerd.

Zoals elk jaar werden ook in 1976 de meeste Futen al in augustus waargenomen. De aantallen zijn echter steeds zeer klein (0-5 ex. per uur). Ook werden in deze verslagperiode Roodhalsfuten gezien en wel op 5, 6 en 11 augustus en op 6 okt. en 7 nov.

Stormvogels

Het mag bijzonder spijtig voor de zeetrekwaarnemers genoemd worden dat juist in dit jaar geen stormen op onze kust beukten. Door de hoge temperatuur van het zee-water waren namelijk duizenden Pijlstormvogels, waaronder zelfs Grote en Kuhls pijlstormvogels vanuit de Atlantische Oceaan de Noordzee opgegaan. Normaal komen deze soorten niet noordelijker dan Ierland.

Voor Noordwijk werden de volgende waarnemingen gedaan:

Noordse pijlstormvogel : 10 september 1 ex. zuidwaarts en 1 ex. noordwaarts

Grauwe pijlstormvogel : 10 september 2 ex. zuidwaarts

7 oktober 2 ex. zuidwaarts

10 november 1 ex. zuidwaarts

Noordse stormvogel : 5 augustus 1 exemplaar op strand

5 september 1 exemplaar dood op strand

7 september 1 exemplaar dood op strand

Jan van gent

In augustus werd deze soort erg weinig waargenomen. In september was de soort wel regelmatig, maar meestal in kleine aantallen, waar te nemen. De meeste ex. werden gezien op 10 september toen na de passage van zware buien bij NW-8 in een half uur 73 ex. in noordelijke richting werden geteld. Dergelijke vluchten na een front-passage zijn altijd tegen de wind in en kunnen waarschijnlijk wel beschouwd worden als een correctievlucht na afdrijving door het slechte weer. In oktober werden alleen op 9 oktober bij zuidenwind en slecht zicht nog 46 ex. zuidwaarts genoteerd.

Jagers

Het najaar van 1976 zal in zeetrekkingen voorlopig wel in herinnering blijven als een uitstekend jaar voor jagers. Sommige mensen zagen zelfs alle soorten op één dag!

Op 8 september werd op het strand een juveniele Kleinste Jager gevonden. Deze zeer zeldzame soort werd op nog drie andere plaatsen in Nederland in dezelfde week gevonden. In België werden ook vier ex. verzameld en in Engeland had men meer dan 50 gevallen, iets dat daar nog nooit gebeurd was!

Kleine Jagers waren in het najaar van 1976 opvallend talrijk. In totaal werden 400 ex. zuid- en 228 ex. noordwaarts vliegende vogels opgemerkt. De meeste ex. werden gezien in de eerste helft van oktober wat veel later is dan de pieken in andere jaren. Noordelijke vogels van de lichte fase werden zoals gewoonlijk vooral in september gezien. Op 7 september werden zelfs 5 ex. waarvan 3 lichte fase op een voorbijrijdende balk waargenomen. De waargenomen Kleine jagers parasiteerden voor- namelijk op sterns, maar ook werd eenmaal een Rosse grutto en een Smelleken aan- gevallen.

Evenals in 1973 werden ook dit jaar weer opvallende aantallen juveniele Middelste Jagers gezien. Misschien dat dit in verband staat met een zeer goed broedseizoen op de toendra's. Slechts eenmaal werd een adulte vogel met gedraaide staartpennen gezien (3 oktober). In totaal werden 64 ex. zuid- en 8 ex. noordwaarts waargenomen. Hiervan passeerden er 2 in september, 8 in oktober en 62 in begin november. Deze opvallende trek speelde zich vooral op 5, 7, 8 en 9 november in het eerste uur van de dag of zelfs in het eerste kwartier van de morgen!

MEEUWEN

Dwergmeeuw

Opvallende najaarstrek van deze soort wordt meestal begeleid door stormachtig weer. Des te opvallender was het in dit zeer rustige najaar sterke trek van deze soort te kunnen waarnemen. In totaal werden 1520 ex. zuid- en 145 ex. noordwaarts waargenomen. De beste dagen waren 10, 12 en 15 oktober, toen op meerdere uren meer dan 100 ex. geteld werden.

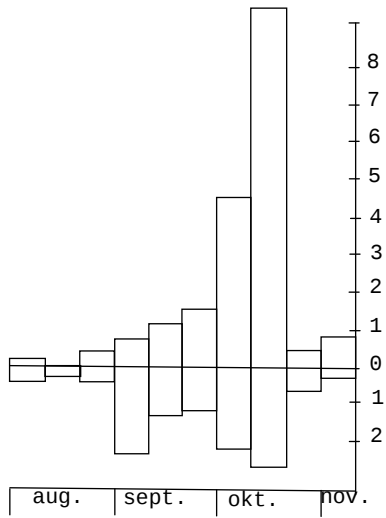
Drieteenmeeuwen werden niet in grote aantallen gezien. Niet zo verwonderlijk daar dit een "stormmeeuw" bij uitstek is. Zo was dit op 3 januari (de dag dat de politiepost bezweek) de enige vogel die nog boven zee te zien was. Nu werden op 5 november bij krachtige zuidenwind de meeste ex. gezien: 110 ex. in 2 uren.

Op 9 oktober werd een subadulte Zwartkopmeeuw waargenomen.

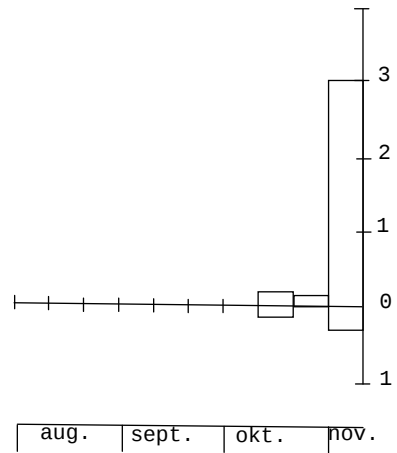
Sterns

De aantallen sterns waren dit najaar veel lager dan vorig jaar, maar 1975 was dan ook een zeer goed jaar voor deze vogels. Het aantal Grote sterns blijft gelukkig nog steeds toenemen. Dit is geheel in overeenstemming met het zich herstellende broedbestand in het Nederlandse en Duitse Waddengebied. Vooral in midden augustus was de Grote stern soms met meer dan 100 ex. aanwezig. De wegtrek duurde tot half oktober.

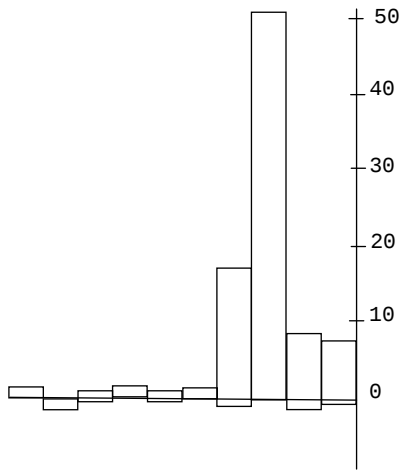
Dwergsterns waren dit najaar opvallend schaars: slechts op 5 dagen werd dit fraaie vogeltje opgemerkt. Zwarte sterns daarentegen trokken heel regelmatig door in augustus, hoewel de aantallen vrijwel steeds beneden de 10 ex. per uur bleven. Op 18 september werd een lachstern waargenomen.

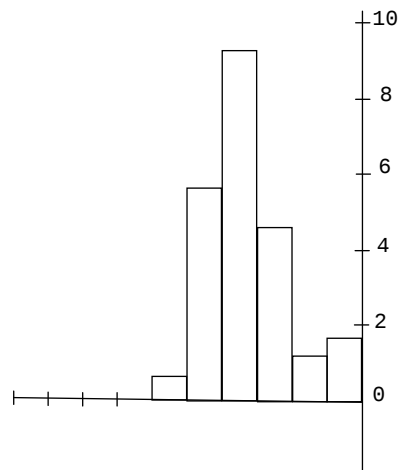
Kleine jager

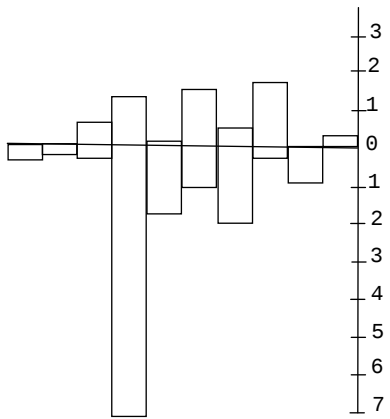
Middelste jager

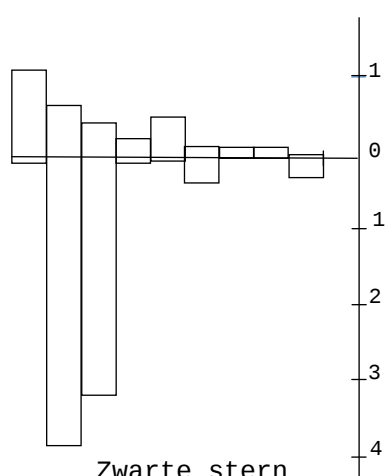
Dwergmeeuw

Rotgans

Jan van Gent

Zwarte stern

Uurgemiddelden per tiendaagse perioden.

Boven de tijdlijn zijn de zuidwaarts vliegende vogels uitgezet en onder de tijdlijn zijn de noordwaarts vliegende vogels uitgezet.

WATERWILD

Grondeleenden en duikeenden worden in het najaar meestal niet in grote aantallen langs onze kust gezien. Ook in 1976 waren de aantallen steeds erg klein. Van de ganzen trekt vooral de Rotgans langs onze kust. In totaal werden 540 ex. geteld. De beste dagen waren 9,10 en 11 oktober. Grauwe ganzen werden vooral eind augustus gezien, maar ook in de eerste week van oktober. De grootste groep passeerde op 11 oktober (55 ex.).

Zwarte zeeëenden waren niet erg talrijk. Deze soort wordt wel in veel uren gezien, maar de aantallen komen zelden boven de 50 ex. per uur. Alleen op 6 en 7 november werden flinke groepen waargenomen: 559 en 420 ex. per uur.

Merkwaardig dat evenals vorig jaar vrijwel alle waargenomen Eidereenden in noordelijke richting langs kwamen. De grootste groep werd op 11 oktober gezien: 134 ex. De Grote zeeëend werd al op 9 september gezien, maar van behoorlijke trek was geen sprake: slechts 5 waarnemingen.

ALKEN

Op 9 en 11 september werden al noordwaarts vliegende "alk/zeekoeten" waargenomen. In oktober op: 10,11,25 en 31 (op de laatste dag 2 ex.). Tenslotte ook nog op 6 november 2 ex. Steeds vlogen de vogels op een zodanige afstand, dat niet gezien kon worden of het Alken of Zeekoeten waren.

Natuurlijk is met het bovenstaande geen volledig overzicht gegeven van alles wat er over zee langstrekkend is waargenomen. Behalve de hier genoemde soorten zijn natuurlijk ook af en toe stootvogels waargenomen, terwijl op sommige ochtenden in oktober duizenden Spreeuwen in lange slierten en brede fronten laag over het water zuidwaarts vlogen. Het bovenstaande wil alleen een indruk geven van de meest opvallende zeevogelbewegingen in het najaar van 1976.

J. van Dijk

EEN WATERSPREEUW IN DE AW-DUINEN

Op zaterdag, 6 november, gingen Gab de Croock, Ralph Zonneveld en ondergetekende naar de Amsterdamse Waterleiding. Bij de ingang Vogelenzang werd een roepende Buizerd ontdekt en even verder zaten drie Smelleken elkaar luid roepend achterna.

Verder de duinen inlopend ontdekten we nog vele andere vogels. Dit waren o.a. de Bonte Kraai, Watersnip, veel Kramsvogels en Koperwieken en Kuifeenden. Toen we bij de Oranjekom aangekomen waren, zagen we veel Kuifeenden en in mindere mate ook Tafeleenden. Er werd daar ook een Dodaars gezien. Toen wij dit kleine fuutje bekeken vloog er onder in mijn kijkerbeeld een klein bruin vogeltje voorbij met een witte borst, luid een scherp 'zirb' roepend. Ik vermoedde toen al met wat voor een vogel we hier te doen hadden. Na een controle in Kist bleek het hier inderdaad een Waterspreeuw (*Cinclus cinclus*) te betreffen.

Na een bevestiging van Menno Wiersema ging ik donderdag 11 november weer kijken en jawel, de Waterspreeuw zat er nog steeds en was zeer mak. Dat vond ik wel raar, want er waren die dag meer vogelaars dan vogels.

De zaterdag daarop gingen Rob de Mooij, Eric van Hall en ondergetekende weer naar de AW-duinen. De Waterspreeuw zat er nog steeds en werd door Eric vele malen gefotografeerd.

De laatste waarneming van de Waterspreeuw bij het schrijven van dit artikel werd gedaan op 14 november. Samen met Eric van Hall werden, behalve de Waterspreeuw, ook nog gezien: IJsvogel, Sperwer, Buizerd, Torenvalk, Smelleken, Havik en een niet nader te determineren zeer grote roofvogel.

Alles bij elkaar was het een aardig weekje met als klapstuk de zondag.

Arie Ruigrok